EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 23.5.2022.
COM(2022) 615 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Īrijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2022. gada stabilitātes programmu

{SWD(2022) 615 final} - {SWD(2022) 640 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Īrijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2022. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241[3], ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmē ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, līdztekus stiprinot dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Vidējā termiņā un

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

[2] OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

ilgtermiņā tas palīdz arī stiprināt publisko finanšu ilgtspēju un sekmēt izaugsmi un darbvietu radīšanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada [XX]. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

(2) Komisija 2021. gada 24. novembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2022. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Pētījumā bija pienācīgi ņemta vērā Portu 2021. gada maija sociālajā samitā atkārtoti nostiprinātā kopīgā apņemšanās turpināt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija izsludināja 2017. gada 17. novembrī. Eiropadome 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma prioritātes apstiprināja 2022. gada 25. martā. Komisija 2021. gada 24. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Īrija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats[4]. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kuru Padome pieņēma 2022. gada 5. aprīlī, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2022. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana un kuru Padome pieņēma 2022. gada 14. martā.

(3) Krievijas iebrukums Ukrainā globālās pandēmijas izskaņā ir būtiski mainījis ģeopolitisko un ekonomisko kontekstu. Iebrukuma ietekme uz dalībvalstu tautsaimniecībām izpaužas, piemēram, kā augstākas enerģijas un pārtikas cenas un vājākas izaugsmes izredzes. Enerģijas cenu pieaugums īpaši smagi skar visneaizsargātākās mājsaimniecības, kuras ir nonākušas enerģētiskajā nabadzībā vai kurām tā draud. Turklāt Eiropas Savienībā ierodas nepieredzēti daudz cilvēku, kuri bēg no Ukrainas. Šajā sakarā 2022. gada 4. martā pirmo reizi tika piemērota Pagaidu aizsardzības direktīva[5], pārvietotajām personām no Ukrainas piešķirot likumīgas uzturēšanās tiesības Eiropas Savienībā, kā arī piekļuvi izglītībai un apmācībai, darba tirgum, veselības aprūpei, mājoklim un sociālajai palīdzībai.

(4) Ievērojot strauji mainīgo ekonomisko un ģeopolitisko situāciju, 2022. gada Eiropas pusgadā atsāksies ekonomikas un nodarbinātības politikas vispusīga koordinācija, kura līdztekus tiks pielāgota, ņemot vērā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu saistītās prasības, kā skaidrots 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, ir svarīgi īstenot pieņemtos atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts īstenot visus 2019. un 2020. gada Eiropas pusgada ciklos sniegtos konkrētām valstīm adresētos ieteikumus vai to būtisku daļu. Papildus konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas pieņemti līdz mainītā atveseļošanas un noturības plāna iesniegšanas dienai, šo plānu pārskatīšanā, atjaunināšanā vai grozīšanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu joprojām vienlīdz aktuāli ir arī 2019. un 2020. gadā konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.

---

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

5 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.).

(5) Vispārējā izņēmuma klauzula darbojas kopš 2020. gada marta[6]. Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā[7] izklāstīja viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis ES vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). Paaugstināta nenoteiktība un spēcīgi lejupvērsti riski, kas skar ekonomikas perspektīvu saistībā ar karu Eiropā, nepieredzēts enerģijas cenu kāpums un ieilguši piegādes ķēdes darbības traucējumi rada apstākļus, kuru dēļ ir attaisnojami Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas darbību pagarināt arī attiecībā uz 2023. gadu.

(6) Ievērojot pieeju, kas izklāstīta Padomes 2021. gada 18. jūnija atzinumā par 2021. gada stabilitātes programmu, fiskālo nostāju pašlaik vislabāk var izmērīt kā izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus), neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, bet ietverot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu ES fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret vidēja termiņa potenciālo izaugsmi[8]. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju novērtējot, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, uzmanība tiek pievērsta arī valsts finansētajiem[9] primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un investīcijām.

(7) Komisija 2022. gada 2. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas plašas norādes par fiskālo politiku 2023. gadā un kura mērķis ir atbalstīt dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu un tādējādi stiprināt politikas koordināciju[10]. Pamatojoties uz 2022. gada ziemas prognozes makroekonomisko perspektīvu, Komisija atzīmēja, ka piemērota šķistu pāreja no kopējās atbalstošās fiskālās nostājas 2020.–2022. gadā uz kopumā neitrālu kopējo fiskālo nostāju 2023. gadā, vienlaikus saglabājot gatavību reaģēt uz mainīgo ekonomisko situāciju. Komisija paziņoja, ka fiskālie ieteikumi 2023. gadam arī turpmāk būtu jādiferencē starp dalībvalstīm un tajos būtu jāņem vērā iespējamā pārrobežu blakusietekme. Komisija aicināja dalībvalstis atspoguļot norādes savās stabilitātes un konverģences programmās. Komisija apņēmās cieši uzraudzīt ekonomikas norises un pielāgot savas politikas norādes pēc vajadzības un ne vēlāk kā savā pusgada pavasara paketē, kas sagatavota 2022. gada maija beigās.

(8) Attiecībā uz 2022. gada 2. martā sniegtajām fiskālajām norādēm fiskālajos ieteikumos 2023. gadam ir ņemta vērā ekonomikas perspektīvas pasliktināšanās, paaugstinātā nenoteiktība un papildu lejupvērstie riski, kā arī augstāka inflācija salīdzinājumā ar ziemas prognozi. Ņemot vērā šos apsvērumus, fiskālajai reakcijai ir jāpalielina

---

6 Komisijas paziņojums Padomei par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu (COM(2020) 123 final, Briselē, 20.3.2020.).

7 Komisijas paziņojums Padomei "Apritējis gads kopš Covid-19 uzliesmojuma: fiskālās politikas atbildes pasākumi" (COM(2021) 105 final, Briselē, 3.3.2021.).

8 Aplēses par fiskālo nostāju un tās komponentiem šajā ieteikumā ir Komisijas aplēses, kas balstītas uz pieņēmumiem, kuri ir Komisijas 2022. gada pavasara prognozes pamatā. Komisijas vidēja termiņa potenciālās izaugsmes aplēsēs nav iekļauta to reformu pozitīvā ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var paātrināt potenciālo izaugsmi.

9 Nefinansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem.

10 Komisijas paziņojums Padomei "Fiskālās politikas norādes 2023. gadam" (COM(2022) 85 final, Briselē, 2.3.2022.).

publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, un jāsaglabā visneaizsargātāko mājsaimniecību pirktspēja, lai mīkstinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi un palīdzētu ierobežot inflācijas otrreizējās ietekmes spiedienu, izmantojot mērķtiecīgus un pagaidu pasākumus; fiskālajai politikai arī turpmāk jābūt dinamiskai, lai pielāgotos strauji mainīgajiem apstākļiem, un dažādās valstīs tā ir jādiferencē atkarībā no to fiskālā un ekonomiskā stāvokļa, tostarp ņemot vērā krīzes ietekmi uz tām un pārvietoto personu pieplūdumu no Ukrainas.

(9) Īrija savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 28. maijā. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 8. septembrī pieņēma lēmumu par Īrijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu[11]. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Īrija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(10) Īrija savu 2022. gada valsts reformu programmu iesniedza 2022. gada 4. maijā un 2022. gada stabilitātes programmu – 2022. gada 29. aprīlī, tādējādi ievērojot Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantā noteikto termiņu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2022. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Īrijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(11) Komisija 2022. gada ziņojumu par Īriju publicēja 2022. gada 23. maijā[12]. Tajā novērtēts, kā Īrija ir īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019., 2020. un 2021. gadā, un uz atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata pamata bija aplūkots, kā Īrija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi, tai skaitā sakarā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Tajā bija arī novērtēts Īrijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un ES pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(12) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Īriju un rezultātus publicēja 2022. gada 23. maijā[13]. Komisija secināja, ka Īrijā vairs nepastāv nelīdzsvarotība, kas saistīta ar lielo privāto, valsts sektora un ārējo parādu. Gan pirms pandēmijas sākuma, gan pēc tam ir panākts būtisks progress valsts sektora un privāto parādsaistību, kā arī neto ārējo saistību samazināšanā.

---

11 Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 8. septembris) par Īrijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 11046/21 + ADD 1).

12 SWD(2022) 615 final.

13 SWD(2022) 634 final.

(13) Padome 2020. gada 20. jūlijā ieteica Īrijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, 2020. un 2021. gadā veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Īrijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem 2021. gadā Īrijas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 5,1 % no IKP 2020. gadā līdz 1,9 % no IKP 2021. gadā. Īrijas fiskālās politikas reakcija atbalstīja ekonomikas atveseļošanu 2021. gadā, savukārt pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumu apmērs samazinājās no 3,3 % no IKP 2020. gadā līdz 2,7 % 2021. gadā. Īrijas 2021. gadā veiktie pasākumi atbilst Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi lielākoties ir pagaidu pasākumi vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Pēc *Eurostat* validētajiem datiem vispārējās valdības parāds 2021. gadā bija 56,0 % no IKP.

(14) 2022. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir reālistisks. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2022. gadā pieaugs par 6,4 %, savukārt 2023. gadā tas palielināsies par 4,4 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts mazāks reālā IKP pieaugums 2022. gadā (5,4 %) un līdzīgs IKP pieaugums 2023. gadā (4,4 %), kam par iemeslu galvenokārt ir prognozes par mazāku privāto patēriņu un mazāku eksportu 2022. gadā. Valdība savā 2022. gada stabilitātes programmā plāno, ka nominālais deficīts samazināsies līdz 0,4 % no IKP 2022. gadā, savukārt 2023. gadā izveidosies pārpalikums 0,2 % apmērā no IKP. Samazinājums 2022. gadā galvenokārt atspoguļo spēcīgo ekonomiskās aktivitātes izaugsmi un lielākās ārkārtas pasākumu daļas atcelšanu. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 50,1 % un 2023. gadā kritīsies līdz 46,3 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2022. gadā būs 0,5 % no IKP, savukārt 2023. gadā tiks sasniegts pārpalikums 0,4 % apmērā no IKP. Tas atbilst 2022. gada stabilitātes programmā prognozētajai vispārējās valdības bilancei. Komisijas 2022. gada pavasara prognozē plānota līdzīga vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 50,3 % 2022. gadā un 45,5 % 2023. gadā.

Pamatojoties uz Komisijas 2022. gada pavasara prognozi, vidējā termiņa (10 gadu vidējais) potenciālais izlaides pieaugums tiek lēsts 6,6 % apmērā. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var palielināt Īrijas potenciālo izaugsmi.

(15) Valdība 2022. gadā pakāpeniski atcēla lielāko daļu pasākumu, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 krīzi, – tiek prognozēts, ka pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumu apmērs samazināsies no 2,7 % no IKP 2021. gadā līdz 0,6 % 2022. gadā. Valdības budžeta deficītu ietekmē pasākumi, kuri pieņemti, lai novērstu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, un kuru apjoms Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek lēsts 0,2 % apmērā no IKP 2022. gadā un 0,0 % apmērā no IKP 2023. gadā[14]. Šie pasākumi galvenokārt ietver sociālos pārvedumus trūcīgākajām mājsaimniecībām un netiešo nodokļu samazinājumu enerģijas patēriņam. Šie

[14] Šie skaitļi atspoguļo kopš 2021. gada rudens veikto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

pasākumi lielākoties ir izziņoti kā pagaidu pasākumi. Tomēr, ja enerģijas cenas saglabāsies augstas arī 2023. gadā, dažus no šiem pasākumiem varētu turpināt. Daži no šiem pasākumiem – jo īpaši elektroenerģijas rēķinu samazinājums par visām privātām mājsaimniecībām un vispārējie akcīzes nodokļa samazinājumi – nav mērķorientēti. Valdības budžeta deficītu ietekmē arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas; šīs izmaksas Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozētas 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā un 0,1 % apmērā no IKP 2023. gadā[15].

(16) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Īrijai[16] 2022. gadā īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Tā arī ieteica Īrijai, kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā, kā arī vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

(17) Pamatojoties uz Komisijas 2022. gada pavasara prognozi un ņemot vērā Īrijas 2022. gada stabilitātes programmā iekļauto informāciju, 2022. gada fiskālā nostāja, kas prognozēta -0,3 % apmērā no IKP, būs atbalstoša, kā ieteikusi Padome[17]. Īrija plāno saskaņā ar Padomes ieteikumu turpināt atbalstu atveseļošanai, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti saglabāsies stabila salīdzinājumā ar 2021. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2022. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP[18]. Tāpēc Īrija plāno saglabāt valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunos ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2022. gadā būs pamatā neitrāla ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP. Tas ietver papildu ietekmi (0,2 % apmērā no IKP), ko rada pasākumi ar mērķi novērst enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi.

(18) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē fiskālā nostāja 2023. gadā tiek prognozēta 1,8 % apmērā no IKP, pieņemot, ka politika nemainīsies[19]. Tiek paredzēts, ka Īrija 2023. gadā turpinās izmantot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam. Tiek prognozēts, ka no

---

15 Tiek pieņemts, ka kopējais no Ukrainas uz ES pārvietoto personu skaits līdz 2022. gada beigām pakāpeniski sasniegs 6 miljonus, un viņu ģeogrāfiskais sadalījums tiek lēsts, pamatojoties uz esošās diasporas lielumu, uzņemošās dalībvalsts iedzīvotāju skaita relatīvo apmēru un no Ukrainas pārvietoto personu faktisko sadalījumu visā ES, kāds tas bija 2022. gada martā. Budžeta izmaksas uz vienu personu aplēstas, balstoties uz Komisijas Kopīgā pētniecības centra mikrosimulācijas modeli *Euromod*, ņemot vērā gan naudas pārvedumus, uz kuriem šie cilvēki var būt tiesīgi, gan pabalstus natūrā, piemēram, izglītību un veselības aprūpi.

16 Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 28. lpp.).

17 Negatīvs (pozitīvs) rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums (samazinājums) pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu (bremzējošu) fiskālo politiku.

18 Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP.

19 Negatīvs (pozitīvs) rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums (samazinājums) pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu (bremzējošu) fiskālo politiku.

Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti saglabāsies stabila salīdzinājumā ar 2022. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2023. gadā būs neitrāla ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP[20]. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunos ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs bremzējoša ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 1,8 procentpunktiem no IKP. Tas ietver ietekmi, ko rada ar enerģijas cenu pieaugumu saistīto pasākumu pakāpeniska atcelšana (0,2 % apmērā no IKP).

(19) 2022. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta bilance 2024. gadā sasniegs pārpalikumu 1,2 % apmērā no IKP un 1,4 % apmērā līdz 2025. gadam. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts saglabāsies zem 3 % no IKP visā programmas aptvertajā laikā. Šo prognožu pamatā ir pieņēmums par pamatizdevumu pieauguma ierobežošanu 5 % apmērā katru gadu. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gadam samazināsies, proti, 2024. gadā saruks līdz 43,8 % un 2025. gadā kritīsies līdz 40,7 %. Pamatojoties uz Komisijas analīzi, parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet zemi.

(20) Paredzams, ka pensiju sistēmas kopējais deficīts ilgtermiņā palielināsies, jo pensiju izdevumi pieaugs no 4,6 % no IKP 2019. gadā līdz 7,6 % 2070. gadā. Neatkarīga pensiju komisija izteica vairākus ieteikumus, lai stiprinātu valsts pensiju sistēmas fiskālo stabilitāti.

(21) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. kritērijā, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Tās palīdzēs atrisināt visas ekonomiskās un sociālās problēmas vai ievērojamu to ekonomisko un sociālo problēmu daļu, kuras Padome bija minējusi Īrijai 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā adresētajos ieteikumos, kā arī attiecīgā gadījumā Īrijai līdz plāna pieņemšanai adresētajos ieteikumos. Konkrētāk – plānā galvenā uzmanība ir veltīta reformām un investīcijām, kas veicina zaļo un digitālo pārkārtošanos, kā arī aktīvam atbalstam integrācijai darba tirgū un prasmju pilnveidošanai. Investīcijas arī palīdz pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu realizēšanu, kas jau sagatavoti īstenošanai, veicināt privātās investīcijas un izmantot tiešākus finansēšanas instrumentus pētniecības un inovācijas sekmēšanai. Turklāt plānā ir paredzētas reformas tādās jomās kā sociālie mājokļi un izmaksu ziņā pieejami mājokļi, pensijas, veselības aprūpe un regulatīvie šķēršļi uzņēmējdarbībai, vienlaikus tiek ieviesti pasākumi, kas, paredzams, daļēji risinās problēmas saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un nodokļu agresīvu plānošanu.

(22) Paredzams, ka Īrijas atveseļošanas un noturības plāna īstenošana sekmēs turpmāku progresu zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi Īrijā atbilst 42 % no plāna kopējā piešķīruma, savukārt digitālo mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi – 32 % no plāna kopējā piešķīruma. Atveseļošanas un noturības plāna pilnīga īstenošana atbilstoši attiecīgajiem atskaites

[20] Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP.

punktiem un mērķrādītājiem palīdzēs Īrijai ātri atgūties no Covid-19 krīzes radītajām sekām, vienlaikus stiprinot noturību. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citu, ārpus plāna tvēruma esošu ekonomikas un nodarbinātības politiku sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politiku programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski iesaistīt sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

(23) Īrija vēl nav iesniegusi partnerības nolīgumu un pārējos kohēzijas politikas plānošanas dokumentus[21]. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1060 Īrijai ir jāņem vērā attiecīgie tai adresētie ieteikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikas fondu plānošanā. Tas ir priekšnoteikums no kohēzijas politikas fondiem paredzētā finansiālā atbalsta efektivitātes uzlabošanai un tā pievienotās vērtības maksimalizēšanai un vienlaikus veicina koordināciju, savstarpējo papildināmību un saskaņotību starp šiem fondiem un citiem Savienības instrumentiem un fondiem. Atveseļošanas un noturības mehānisma un kohēzijas politikas programmu sekmīga īstenošana ir atkarīga arī no to šķēršļu novēršanas, kas kavē investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un sabalansētas teritoriālās attīstības atbalstam.

(24) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā, Īrijā ir vairāki papildu problēmjautājumi, kas saistīti ar aprites ekonomiku un notekūdeņiem. Atkritumu rašanās apmērs Īrijā ir gandrīz par 25 % lielāks nekā vidējais ES rādītājs, kā rezultātā Īrija ir piektā lielākā sadzīves atkritumu radītāja Eiropas Savienībā uz vienu iedzīvotāju. Pēdējos gados ir palēninājies progress reciklēšanas rādītāju palielināšanā, vienlaikus ir ievērojami pieaudzis atkritumu incinerācijas apmērs. Materiālu apritīga izmantošana Īrijā 2020. gadā sasniedza 1,8 %, kas ir krietni mazāk par vidējo ES rādītāju (12,8 %). Īrijā ir vajadzīgs vairāk stimulu un investīciju, lai īstenotu vērienīgāku stratēģiju atkritumu un aprites ekonomikas jomā, vienlaikus nepieļaujot pārmērīgas atkritumu incinerācijas jaudas izveidi. Ir vajadzīgi lielāki centieni tādu aprites uzņēmējdarbības modeļu atbalstam, ar kuriem tiek aptverts viss materiālu dzīves cikls, lai samazinātu atkritumu apmēru un pazeminātu resursu patēriņu. Kaut arī ir panākts zināms progress investīciju veicināšanā notekūdeņu apsaimniekošanā, tomēr mazāk nekā 50 % no notekūdeņiem Īrijā tiek attīrīti saskaņā ar ES tiesību aktiem. Visbūtiskāko kaitējumu virszemes ūdeņu kvalitātei Īrijā izraisa pārmērīgs barības vielu daudzums gan neattīrītajos notekūdeņos, gan lauksaimniecībā. Ir vajadzīgi ievērojami infrastruktūras atjauninājumi, kā arī stingrāka pieeja attiecībā uz lauksaimnieciskās darbības izraisītā ūdens piesārņojuma kontroli. Pienācīga notekūdeņu infrastruktūra ir arī ļoti būtiska, lai uzlabotu visas sabiedrības dzīves apstākļus un veselības stāvokli. Turklāt pienācīga notekūdeņu infrastruktūra palīdz uzlabot reģionālo attīstību, rada ilgtspējīgu izaugsmi un darbvietas un nāk par labu tūrismam.

(25) Pamatojoties uz ES valstu vai to valdību vadītāju pilnvarojumu, kas formulēts Versaļas deklarācijā, ir sagatavots *REPowerEU* plāns, kura mērķis ir pēc iespējas drīz

[21] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

izbeigt Eiropas Savienības atkarību no fosilo degvielu importa no Krievijas. Tālab dialogā ar dalībvalstīm tiek apzināti piemērotākie projekti, investīcijas un reformas valstu, reģionālā un ES līmenī. Šo pasākumu mērķis ir samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un pārorientēt fosilo degvielu importu prom no Krievijas.

(26) Saskaņā ar 2020. gada datiem Īrija neimportē no Krievijas nedz jēlnaftu, nedz gāzi. Īrijas atkarība no Krievijas oglēm (22 % no ogļu importa) ir mazāka nekā vidējais ES rādītājs, un arī cietās fosilās degvielas īpatsvars energoresursu struktūrā (7,6 %) ir zemāks par vidējo ES rādītāju. Kaut arī Īrijas atkarība no Krievijas naftas un gāzes ir mazāka nekā vidējais ES rādītājs, tomēr pašreizējā ģeopolitiskā situācija un augstās energoresursu cenas palielina nepieciešamību Īrijai pastiprināt savus centienus sasniegt atjaunīgo energoresursu mērķrādītājus, kas noteikti nacionālajā enerģētikas un klimata plānā. Īrijas klimata rīcības plānā ir ietverts vērienīgs mērķis pārveidot līdz 2030. gadam valsts energosistēmu. Tas ļaus Īrijai 2018.–2030. gada laikposmā samazināt kopējās siltumnīcefekta gāzu emisijas par 51 %. Nepieciešamās reformas un šīs pārveides mērogs būs ievērojami, ietverot gan vajadzīgo publisko un privāto investīciju piesaistīšanu, gan saistību laicīgu īstenošanu. Īrijas enerģētikas infrastruktūra ir visaptveroši jāmodernizē, lai pilnībā izmantotu atjaunīgo energoresursu sniegtās priekšrocības un sasniegtu Īrijas mērķus klimata jomā. Tāda investīciju satvara izveide, kas atvieglo un stimulē investīcijas pārejā uz zaļo enerģiju, būs ļoti svarīga, lai samazinātu atkarību no fosilajām degvielām. Attiecībā uz atjaunīgiem energoresursiem – vēl aizvien pastāv problēmas plānošanas un atļauju sistēmā, jo īpaši saistībā ar atļauju procedūru plānošanas garo ilgumu un garajām un dārgajām pārsūdzības procedūrām. Plānošanas un atļauju sistēmas efektivitātes uzlabošana, kas panākams, nodrošinot to, ka visos plānošanas procedūru posmos ir pieejami pienācīgi resursi, un racionalizējot vispārējo satvaru, varētu paātrināt liela mēroga attīstības projektus, tādējādi paātrinot zaļo pārkārtošanos. Turklāt sastrēgumu samazināšanai ļoti svarīgi būs paplašināt un uzlabot elektrotīklu un veicināt infrastruktūru svarīgos punktos. Konkrēti – jauni elektroenerģijas pārvades starpsavienojumi ar kaimiņvalstīm palīdzēs panākt lielāku energoapgādes drošību. Būs arī vajadzīga uzglabāšanas jaudas palielināšana un plaša elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu izvēršana. Turklāt atjaunīgā ūdeņraža valsts stratēģijas izstrāde arī palīdzētu dažādot energoresursu struktūru.

(27) Energoefektivitātes pasākumiem būs būtiska loma enerģijas patēriņa samazināšanā. Ir vajadzīgi lieli enerģijas ietaupījumi, lai sasniegtu ne tikai Īrijas mērķus klimata jomā, bet arī ES mēroga mērķrādītāju – samazināt neto siltumnīcefekta gāzu emisijas par 55 %. Kaut arī klimata rīcības plāna īstenošana norit labi, tomēr Īrija līdz šim ir atpalikusi no citām valstīm siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājuma ziņā. Piemērojot principu "energoefektivitāte pirmajā vietā" un panākot ēkās būtiskus enerģijas ietaupījumus, Īrija varētu samazināt savu atkarību no enerģijas importa. Lielāks elektrotransportlīdzekļu īpatsvars nozīmētu to, ka varētu izmantot valstī uz vietas ražoto elektroenerģiju, nevis būt atkarīgiem no degvielu importa. Tā kā klimata rīcības plānā ir ietverts mērķis, saskaņā ar kuru līdz 2030. gadam uz Īrijas ceļiem jābūt vienam miljonam elektrotransportlīdzekļu, ir vajadzīga elektrouzlādes punktu izvēršana ievērojamā apmērā. Lai Īrija atbilstu "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķiem, būs vēl vairāk jāpalielina ieceru vērienīgums siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un atjaunīgo energoresursu enerģijas un energoefektivitātes rādītāju paaugstināšanai.

(28) Paātrināta pārkārtošanās uz klimatneitralitāti un atteikšanās no fosilajām degvielām vairākās nozarēs radīs ievērojamas pārstrukturēšanas izmaksas, taču, lai mazinātu pārkārtošanās sociālekonomisko ietekmi vissmagāk skartajos reģionos, Īrija var kohēzijas politikas ietvaros izmantot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu. Turklāt, lai uzlabotu nodarbinātības iespējas un stiprinātu sociālo kohēziju, Īrija var izmantot Eiropas Sociālo fondu Plus.

(29) Padome ir izskatījusi 2022. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums[22] ir atspoguļots 1. ieteikumā.

(30) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Īriju tas ir jo īpaši atspoguļots 1. un 2. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Īrijai 2022. un 2023. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka 2023. gadā valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai politikas nostājai, ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, tostarp izmantojot ANM, *RePowerEU* un citus ES fondus. Laikposmā pēc 2023. gada īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli. Risināt ar vecumu saistīto pensijas izdevumu paredzamo pieaugumu, nodrošinot valsts pensiju sistēmas fiskālo stabilitāti.

2. Turpināt atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu, ievērojot Padomes 2021. gada 8. septembra īstenošanas lēmumā iekļautos atskaites punktus un mērķrādītājus. Iesniegt 2021.–2027. gada kohēzijas politikas plānošanas dokumentus, lai būtu iespējams noslēgt sarunas ar Komisiju un pēc tam sākt to īstenošanu.

3. Koncentrēt centienus uz aprites ekonomikas veicināšanu. Konkrēti – attīstīt infrastruktūru un izstrādāt politikas pasākumus, lai novērstu atkritumu rašanos un palielinātu atkārtoti izmantota un reciklēta satura apmēru, kā arī izstrādātu efektīvāku sistēmu reciklējamo atkritumu, tostarp bioloģiski noārdāmo atkritumu, dalītai savākšanai. Veicināt drošākas un tīrākas notekūdeņu attīrīšanas ķēdes.

[22] Atbilstīgi Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam.

4. Samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām. Paātrināt atjaunīgās enerģijas, it īpaši atkrastes vēja enerģijas, izvēršanu, tostarp ieviešot reformas, kuru mērķis ir uzlabot plānošanas un atļauju sistēmas efektivitāti, jo īpaši saīsinot procedūru ilgumu. Modernizēt enerģētikas infrastruktūru, tostarp uzglabāšanas jomā. Nodrošināt ēku pamatīgas modernizācijas ātru īstenošanu. Paātrināt transporta elektrifikāciju, tostarp uzstādot uzlādes iekārtas.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs